

SÄÄSTLIK MAJANDAMINE KUI MÕTTEVIIS LUUNJA LASTEAIAS MIDRIMAA

LASTEAIAS ÕUEALA

- Palkidest ronimisraja ehitamine õuealale 16. jaanuaril 2018

Sügisel võttis Luunja vald alevis Puiestee tänaval vanal mõisalleel maha ohtlikke vanu pappeid. Tee ääres olid vanad puud tõesti ohtlikud, neist oleks saanud võib-olla kesine küttematerjal, kuid lastele õues ronimiseks tundusid vägagi ahvatlevad. Seda enam, et meil ammu plaan oli loodusliku ronimisraja kujundamiseks. Nüüd haarasime härjal sarvist, tegime vallaga kokkuleppe ja palusime jämedad palgid endale. Oodata oli aga vaja seni, kuni maa külmub ja raskete masinatega õuealale saab. Jaanuaris oli see aeg lõpuks käes ja traktor tõi õuele jämedad palgid, millel ronida ja tasakaalu harjutada. Nüüd on lastel tore looduslik koht tegutsemiseks, ilma et oleks kulutanud tuhandeid eurosid uue atraktsiooni ostuks. See oli nii talvel kui praegu laste üks põnevaimad atraktsioone- saab puukoort uuristada, palgi otsa ronida (nende jämedate palkide otsa ronimine polegi nii lihte!).

Kevadisel hoogtööpäeval mais 2018 plaanime lastevanemate abiga kujundada palkide ümber multširaja.

• Pajuonnid õuealal

Lastele mõnusaks mängukohaks rajasime ise ka pajuonnid. Taas tegime seda minimaalsete kulutustega. Lapsed vedasid taluniku toodud oksad õuealale, koos õpetajatega torkasime need maasse, kastmine oli laste igapäevane tegevus. Oksad juurdusid ja eelmisel suvel oli õuealal kaks rohelist varju ja põnevust pakkuvat onni. Pakkudel istudes saab ka hommikuringi pidada või jutte vesta.

• Rütmiseinad valmisid aprillis 2017

Ühe targa tarbimise tegevusaasta avastustoa tegevuse tulemusena valmisid lasteaia õuealale rühmaõpetaja Katrin Metslangi eestvedamisel erinevad muusika- ja rütmiseinad. Avastustoa olid laste tegevusteks:

1. Vanadele lusikatele nõõride kinnitamine, sõlme sidumise oskuse harjutamine.
2. Pudelikorkidesse ja purgikaantesse naela, naaskli ja vasara abil aukude löömine, korkide ning kaante traadile ajamine.
3. Pannide ja kruuside kinnitamine puust lati külge, traadi keeramine sõlmeks.

Lapsevanematel palusime tuua lasteaeda vanu kasutuna seisvad plekkkruusid, potid, pannid, korgid, kaaned. Matkarajalt leidsime kõveraid oksa. Ühe õpetaja kaudu õnnestus hankida vanu kaubaaluseid.

Lastele pakkus kõik see suurt rõõmu ning rütmipille kasutati igapäevaselt õues olles.

Tark tarbimine Luunja Lasteaias Midrimaa

- **Tegevusseinad torudest**

Soovisime oma õueala muuta omanäolisemaks. Selle nimel töötas lasteia õueala töögrupp, lisaks arutasime teemat pedagoogilises nõukogus ning asusime otsima ideid, kuidas laste tegevuskeskkonda mitmekesistada. Õpetaja Tiina Perni eestvedamisel valmis kanalisatsioonitorudest tegevussein, mis pakub lastele palju avastamis- ja katsetamisvõimalusi. Lapsed veeretavad torudes palle, käbisid, liiva ja valavad vett. Ka oli seina maksumus tunduvalt odavam, kui firmade poolt tellitavad standardised mängustendid.

• Õueala remont 2016 suvel ja sügisel

Maja vundamendi soojustamisega asendati aukudega ebatasane asfaldtee õuealal kivilistamisega. Olime aastaid unistanud lastele jalgratta tee saamisest õuealale, kuid see polnud eelarveliselt võimalik ja oleksime sellega ka laste jooksuruumi vähendanud. Mõtlesime teistmoodi. Ehitusajal palusime, et ehitusfirma laoks õuealale erinevad märgid ning ümber maja mitmetooniga triibud. Joonistasime ise ehitusmeestele kriidiga mustrid ette.

Nüüd suleme päevasel ajal lasteaiaesise parkimisplatsi liikluskoonustega ja avame nn laste vormeliraja. Hoidsime kokku eelarves – majandasime targalt, sest saime 5 asja korraga: avara lipuväljaku, rattasõitudeks ringraja ümber lasteaia, keksukastid erinevate hüppemängude tarvis, lisaks korraliku kõnnitee. Ühtlasi suunati ka vee äravool hoone ümbrusest eemale ning lasteaia kelder on sellest ajast kuiv.

1. september 2016 – õppeaasta 2016-2017 avapidu uuel lipuväljakul (Kasti-Kati on veel kasti peidus!). Direktor Uuve Jakimainen tervitussõnad, paremal külalised Luunja vallavanem Aare Anderson ja haridusnõunik Kadi Saarso.

- **2015-16 toimus lasteaia renoveerimine.**

Meil oli kaks eesmärki: kaasajastada rühmaruume ja saada 1. korrusele valgust. Siiani olid 1985. aastal ehitatud lasteaia tüüpprojektid nii maja ees kui tagapool sisenemiseks pimedad mitmeukselised sissekäigud. Olenemata aasta- ja kellaajast põlesid läbinisti üle 1. korruse tuled. Sissekäikude kõrval oli omakorda ruutmeetrisuurune keldurruum ja majaperenaise luuaruum. Nende ruutmeetriste ruumide seinte mahavõtmisega, suurte turvaliste klaasuste paigaldusega on meie maja päevasel ajal valge ka ilma lampideta. Hoiaime kokku elektrienergiat ja kasutame loomulikku valgust.

- **Ruumide tark ristikasutus**

Rühmad töötavad põhimõttel, et aktiivsel ajal on kolmel, neljal päeval nädalas samaaegselt tööl kolm täiskasvanut ja lapsed on jaotatud 3 alagruppi. See eeldab, et majas on olemas lisaruumid. Lahendasime olukorra nii: vanaaegne täiskasvanute puhkenurk sai tabava nime ja avatud fuajeest on saanud **Avastustuba**, kus kõikide rühmade lapsed ajakava alusel gruppides tegutsevad.

Kolmest tibatillukest (neist 2 pimedat ruumi) toast sai **suurte midride töötuba**, kus hommikul kella 8.30 saavad õpetajad sealt riiulitelt vajalikke metoodilisi vahendid otsida ja printida, hiljem, alates kella 09.00-st on see ruum eripedagoogi käsutuses lastega tegevustes, lõunasöögi ajal söövad seal mitte rühmaga seotud inimesed (juhtkond, tugispetsialistid), lõuna ajal kasutavad selle ruumi arvutit õpetaja abid, peetakse töögruppide koosolekuid, õhtul on see taas metoodiline ruum.

Koridorides ja trepikodades on lapsed liikuma ärgitavad märgid, meie siseterviserada.

45. siserajana Eestis lisandus novembris 2017 meie lasteaia Rõõmsa Ratsu Rada (RRR). Isadepäevanädala avasündmusel said koos meiega tervemaks 14 peret. Rõõmsa Ratsu Rada annab võimaluse kontrollida nägemist, parandada rühti, sirutada ja venitada ning tutvuda saladusliku KMI-ga (*KMI-kehamassiindeks!*).

Meie 58 tervisemeetrit on avatud lasteaia lahtioleku ajal.

Kõik lasteaia ruumid on kasutusel maksimaalselt ja erineval otstarbel.

- **Lasteaedade digitaalse süsteemiga Eliis liitumine**

2015. aasta sügisest viisid 2 rühma oma dokumentatsiooni digitaalsesse keskkonda (ELIIS-i). 2016/17 õppeaasta algusest on kõik meie 7 rühma e-keskkonnas, mis on meie paberi ja paljundusmaterjali hulka vähendanud. E-keskkond on nii kiiruse (aja) kui materiaalse ressursi kokkuhoid. Muutused on suured, seda tõendab asjaolu, et oleme paari aasta jooksul seintelt maha võtnud 3 suurt stendi, mis olid alataasa erinevat paberinfot täis ja jäi puudugi ruumist.

- **Toitlustamine**

Tervist edendava lasteaiana on meie tähelepanu juba aastaid laste mitmekesisel toitlustamisel. Meie eesmärk on, et lapsed võtaksid neile vajalikke toiduaineid omaks, harjuksid neid igapäevaselt sööma. Alates 4-aastastest lastest teevad lapsed ise hommikul endale võileiba, tõstavad endale õige portisoni. Meie eesmärk on, et laps hakkaks erinevaid toite sööma ja vastutama ise toiduhulga eest taldrikul. Majanduslikult püüdleme selle poole, et toitu läheks vähem raisku. Meie tervisemeeskonna juht Pille Viljak on teinud nii eelmisel kui ka sel õppeaastal rühmades uuringuid, kuidas lapsed erinevaid toite söövad. Vastavalt sellele otsime uusi võimalusi, kuidas toite valmistada, komponente peita. Oluliseks peame ka toidu serveerimist. Kõik see on aidanud äravisatava toidu hulka vähendada. Laste kaasamine toidu valmistamisse paneb lapsed ka meelsamini sööma. Ostsime lasteaeda ka väikese pliit-ahju, mida rühmad usinasti kasutavad. Küpsetamine, salatite tegu jmt on rühmades iganädalane tegevus. Avastustoas on ka toidupüramiid, mille riulitele lapsed toiduainete mulaaže, päristoitade pakendeid seavad ja sellega seonduvaid mängu mängivad.

- **Kokkuvahendite ostmisel.**

On erinevaid vahendeid, mida kasutatakse perioodiliselt või on väga hinnalised. Meil on palju vahendeid, mida on majas ainukeplar ja need käivad rühmast rühma. Oleme komplekteerinud rühmades mööbli nii, et riulid on laste kõrgusel ning õpetaja kappide materjal peab olema läbimõeldud- ladustamise ruumi neis pole.

KOKKUVÕTE

Kõik eelnimetatu on saanud teoks tänu tugevale meeskonnatööle. Järgime lasteaia põhiväärtust KOOSTÖÖ, mille tulemusena käivad regulaarselt koos töögrupid (õueala töögrupp, tervise- ja loodusnädalate töögrupp jne). Seal sünnivad ideed lastega tegutsemiseks, püstitatud eesmärkide täitmiseks. Laste kaasamine rühmade projektidesse TTÖ meetodil (tean-tahan teada-õpin) ning ideekaartide kasutamine on toonud lapsed aruteludesse ja planeerimisse.

Oluliseks peame koostööd hoolekoguga ja kõikide lastevanematega. Ühised arutelud Luunja vallavalitsusega eelarve küsimustes on taganud meie lasteaia sise- kui ka õueala keskkonna arengu.

Säästlikkus ja ressursside/vahendite, ruumide mitmeotstarbeline kasutus, materjalide taaskasutus on meie lasteaia tegevuskava läbiv põhimõte, mida järgime planeerimisel ja tegevustes.

Hoolivust end ümbritsevate inimeste ja keskkonna suhtes väärtustame igal sammul. **Õppeaasta 2016/2017 kui Targa tarbimise teema-aasta lasteaias aitas sellele oma mitmekesiste tegevustega märkimisväärselt kaasa. Meie tegemistest saab lugeda ka lasteaia kodulehelt <http://midrimaa.luunja.ee/>**

Muidugi on meil õppimiskohti. Meie inimesed tulevad erinevatest keskkondadest ja on erineva teadlikkusega. Täiskasvanute eeskuju peame väga oluliseks. Seega töötame järjepidevalt personaliga säästlikkuse põhimõtete järgimiseks. Samuti jätkuvad tegevused lastele targalt tarbimise suunamisel. Läbi laste kujundame ka meie perede hoiakuid keskkonnasäästlikkule eluviisile.

Lia Raat (Luunja Lasteaia Midrimaa õppejuht)

Tark tarbimine Luunja Lasteaias Midrimaa